

5772

Torah from Around the World

אם אין קמת אין תורה ואם אין תורה אין קמת
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 28 april 2012 / 6 i'jar 5772

Sidra Tazria-Metsora, Wajikra [Leviticus] 12:1-15:33, Tanach blz. 219-230

Haftara: II Divree Hajamim [Kronieken] 26:1-23, Tanach blz. 1806-1808

Commentaar door rabbijn [Mark Goldsmith](#)

Alyth Gardens - [North Western Reform Synagogue](#), Londen, UK

Vertaling: Ted Musaph-Andriessse

[Het Engelse origineel](#)

De meest lucratieve investering van de wereld

De geboorte van een kind is altijd een wonderlijk iets en — hoewel er sinds onheuglijke tijden ontelbaar veel kinderen zijn geboren — blijft het ieder keer een wonder als er een kind wordt geboren. In een midrasj op onze sidra, Tazria, zegt rabbi Levi dat de geboorte van een kind is alsof je iemand een zilveren munt geeft en negen maanden later geeft die persoon een klomp goud terug. Er bestaat geen investering met een hoger rendement!

De midrasj probeerde uit te leggen waarom zo iets natuurlijk als de geboorte van een kind geleid heeft tot dank- en reinheidsoffers, die volgens de Tora door de moeder gebracht moeten worden na de geboorte. De rabbijnen geven veel verschillende voorbeelden van het wonder van de zwangerschap voorafgaand aan de geboorte, die op zichzelf waard zijn offers te brengen. Hun woorden getuigen van een verbazingwekkende medische naïviteit, maar ze zijn ook een uitdrukking van het wonder van het hele proces.

Rabbi Abba Bar Kahana is van mening dat dit een wonder is, dat dankbaarheid waard is, omdat waar alle andere dieren hun ongebornen jong in een horizontale positie dragen, lopen menselijke moeders rechtop en hun baby valt er toch niet uit!

Rabbi Eleazar meent dat het wonder is, waard is om voor te danken omdat geen mens het zou overleven als hij voortdurend in de temperatuur zou leven die binnen in het lichaam

heerst (dat was volgens hem bij het kookpunt), en toch, het foetus kan gedijen en tot een baby groeien bij deze temperaturen.

Rabbi Aibu sloot deze afdeling van Wajikra [Leviticus] Rabba 14:2-4 af met de opmerking dat het een wonder is een dankoffer waard, want hoe lelijk een nieuw geboren kindje eruit ook ziet, iedereen haast zich om het te omhelzen! (Rabbi Aibu drukt zich hier in krachtige taal uit).

Onze sidra deze week gaat over de rituelen rond de geboorte van een kind. De moeder werd als onrein beschouwd gedurende een periode na de bevalling. Deze onreinheidsperiode was voor een meisje dubbel zo lang als voor een jongen. Waarom dit verschil?

Het verschil wordt niet verklaard in onze sidra, maar de middeleeuwse commentatoren probeerden het uit te leggen: Ibn Ezra (1089-1164) meende dat het foetus van een jongen vergeleken met dat van een meisje maar de helft van de tijd nodig had te groeien tot de echte vorm van een baby. Ramban (Nachmanides, 1194-1270) was van mening dat het materiaal waaruit een meisjes baby gemaakt wordt tweemaal zo lang nodig had de moederbuik te verlaten dan het materiaal waaruit een jongen was samengesteld.

Moderne commentatoren suggereren dat toen deze sidra werd samengesteld er van een langere tijd voor een meisje werd uitgegaan omdat het lichaam van het kindje zelf ook dezelfde beperkingen van onreinheid zou hebben als de moeder.

Waar komen deze ideeën over onreinheid vandaan? Als je kijkt naar het gebrek aan anatomische kennis en inzicht in het werken van de geboorte zoals je ze tegenkomt in de midrasjiem en bij onze commentatoren; naar de taboes rond de tijd van de geboorte zoals die heersten in alle omringende culturen en in het bijzonder het soort offer, dat van de vrouw verlangd werd om weer rein te worden, dan wordt het duidelijk dat het idee van onreinheid na de geboorte van een kind een manier was om te gaan met wat niet begrepen werd.

De vrouw moest een *chataat*, een zondeoffer brengen en nadat zij dit aan de priester had overhandigd en het geofferd was, was ze weer rein en mocht ze het heiligdom binnen gaan.

Wij moeten ons niet al te druk maken over het begrip "zonde"offer. De *chataat* is een offer die iemand brengt om boete te doen voor een zonde die hij niet opzettelijk heeft begaan. De benaming is afgeleid van het woord *chet*, meestal vertaald als "zonde", maar de letterlijke en eigenlijke betekenis is: het doel missen. En welk doel heeft de vrouw gemist door zwanger te worden?

De Talmoed (Nidda 31b) oppert, dat dat een vrouw tijdens de baring misschien gezworen heeft, dat ze nooit meer gemeenschap met haar man zou hebben! Ik denk dat de opmerking grappig bedoeld was, maar voor de samenstellers van de wet was het belangrijk genoeg om haar reiniging te eisen. Reiniging betekende ook dat iemand die onrein (*nidda*) was apart moest blijven totdat ze weer rein was. In onze sidra lezen we dat de menstruatie (in het Hebreeuws eveneens *nidda* genoemd) dezelfde scheiding vereist. Bij orthodoxe Joden is dit nog steeds de gewoonte en deze wordt beëindigd nadat de vrouw in het *mikve* (rituele bad) is geweest en ritueel is gereinigd.

De verwarring waarin onze voorouders verkeerd hebben met betrekking tot wat er tijdens de zwangerschap en de baring gebeurt, heeft ertoe geleid dat ze dit proces hebben aangezien voor iets waarvoor de scheiding noodzakelijk was. Het zondeoffer was niet voor de baby, maar voor iets dat er met de moeder was gebeurd en wat ze niet goed konden begrijpen. En omdat ze het niet konden begrijpen, dan zou het aanleiding kunnen zijn geweest tot een onbedoelde zonde waarvoor een offer gebracht moest worden.

Dit zou alleen maar een soort ongelukkige antropologische sociologie geweest zijn als het niet zulk een vergaand effect gehad zou hebben. In onze tijd kent het Jodendom geen zondeoffers – er zijn gebeden om dank te geven na de geboorte (zie de LJG-sidoer blz. 306, 553-554 en 563-564), die gelijk staan aan het gaan van de vrouw naar het heiligdom van de priester. In het orthodoxe Jodendom zijn er echter onreinheidswetten waarbij de natuurlijke functies van

het lichaam van een vrouw tot onderwerp van de noodzaak van een rituele onderdompeling zijn gemaakt. Dit wordt hiermee een handicap die het de vrouw onmogelijk maakt deel te nemen aan de dienst in de synagoge of om te gaan met rituele voorwerpen zoals een Torarol en dit gedurende haar hele leven. *(Deze bewering is niet correct, zelfs wat het omgaan met de Torarol betreft. Volgens de halacha is de kedoetsja van de Sefer Tora zodanig hoog dat deze niet onrein wordt gemaakt door de aanraking van iemand die (klassiek gesproken) onrein is, zij het door de nidda, zij het door contact met een overledene of iets dergelijks. DL)*

Het progressieve Jodendom accepteert deze beperkingen niet, die we als door mensen bedacht en opgelegd beschouwen. Liberaal Jodendom gaat ervan uit dat God, die niet in verwarring raakt door de geboorte van een kind, deze beperkingen overbodig en onwenselijk vindt. Daarom moedigt het Liberale Jodendom alle vrouwen aan om actief en volledig deel te nemen aan het religieuze leven van hun gemeenschap.

Gedurende de laatste veertig jaar – en nog langer als rabbijn Regina Jonas niet door de nazi's vermoord zou zijn – heeft ons Jodendom veel baat gehad van het werk van veel vrouwelijke rabbijnen. (Regina Jonas kreeg in 1935 in Berlijn haar *semicha*, de rabbinale bevoegdheid). Vrouwelijke rabbijnen krijgen hun *semicha* op dezelfde wijze als mannen en er is geen enkel onderscheid in de rol van een man en een vrouw in alle aspecten van de religieuze praktijk. Wij beschouwen vrouwen niet intrinsiek en periodiek van nature als onrein en hebben daarom geen boodschap aan dit onderscheid. De weinige Liberale en Reform gemeenten die nog vasthouden aan delen van de oude ongelijkwaardigheid zijn dezer dagen bijna allen in het proces van hun praktijk te wijzigen.

Het zondeoffer dat in onze sidra wordt genoemd hield op te bestaan toen de Tempel werd verwoest. De onreinheidswetten werden verworpen door de eerste Reform joden omdat ze gezien werden als ontstaan uit ongefundeerde taboes. Laten wij in onze generatie aan alle uitingen van ongelijkwaardigheid tussen man en vrouw een eind maken; zij kwamen voort uit onwetendheid. Laat ons ervoor blijven werken dat onze gemeenten werkelijk volledige deelname bieden aan alle leden in alle aspecten van de joodse praktijk.